

School of XFEL and Synchrotron Radiation Users - SFEL2018

Slovenská republika má v European XFEL, GmbH významné postavenie akcionára a spoľahlivého partnera. Zámerom **SFEL2018** je jednak informovať slovenskú vedeckú komunitu o najnovšom stave najvýkonnejšieho röntgenového lasera na svete XFEL, ktorý bol uvedený do prevádzky začiatkom septembra minulého roka v Hamburgu. Nemenej podstatným cieľom je posilniť personálne prepojenie slovenskej vedeckej a výskumnej komunity s medzinárodnými vedeckými tímami, ktoré využívajú a budú využívať zariadenie XFEL, ako aj synchrotrónové zariadenia ESRF Grenoble, DESY Hamburg, a zdroj neutrónov ILL v Grenoble. Projekt **SFEL2018** má ambíciu byť účinným nástrojom na podporu transferu poznatkov pri výchove mladých výskumných pracovníkov a univerzitných študentov. **Školy sa zúčastnilo 85 registrovaných účastníkov z 10 krajín sveta.**

Program SFEL2018 sa oproti minulosti zameral na oboznámenie sa účastníkov s vybranými experimentálnymi technikami, ktoré využívajú zariadenia ako XFEL, zároveň ale aj zdroje synchrotrónového žiarenia. Zvýšená pozornosť bola venovaná biologickým a materiálovým aplikáciám. Prenos skúseností a poznatkov od renomovaných zahraničných aj domácich pozvaných expertov na účastníkov **SFEL2018** sa realizoval formou pozvaných plenárnych prednášok, kratších ústnych referátov a príspevkov vo forme posterov. Medzi významný aspekt programu **SFEL2018** patrili diskusie okolo okrúhleho stola, ktoré boli orientované na možnosti zintenzívnenia spolupráce medzi výskumnými tímami zo Slovenska a zo zahraničia. Okrem toho organizátori vytvorili priestor aj na prezentáciu výsledkov doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov získaných na synchrotrónových a neutrónových zdrojoch žiarenia. Najlepšie príspevky boli ocenené odbornou komisiou. Cenu rektora UPJŠ za najlepší poster získal **Miroslav Almáši** z UPJŠ v Košiciach za príspevok „Synchrotron radiation in the study of porous coordination polymers“ a cenu za najlepší ústny príspevok získal **Vojtech Vozda** z Českej akadémie vied za prednášku „Time-resolved study of free-free capacity in dense aluminium plasma“

Medzi nosné pozvané prednášky určite patrili príspevky predsedu rady riaditeľov XFEL **Roberta Feidenhans'la** ako aj vedeckého riaditeľa XFEL **Sergueia Molodtsova**, ktorí sa venovali významu a prínosu XFEL pre vedecké aplikácie. O najnovších perspektívach európskeho synchrotrónového centra v Grenoble (ESRF) informoval vedecký riaditeľ ESRF **Herald Reichert**. Pre študentov a doktorandov boli rovnako atraktívne aj praktický workshop **Rajmunda Moksa** zo švédskeho MAX IV Laboratory, prednáška **Ivana Vartaniansa** z DESY Hamburg o zobrazovaní jednotlivých častíc, ale aj prehľad nových možností XFEL od **Jaceka Krzywinského** z amerického SLAC, doplnené o prednášky slovenských odborníkov spolupracujúcich s výskumnými tímami v XFEL na vývoji dvoch experimentálnych stanovišť **Karla Saksla** z UMV SAV v Košiciach, **Jozefa Uličného** z UPJŠ v Košiciach a **Imricha Baráka** z UMB SAV v Bratislave. Vedci z ČR prostredníctvom prednášky **Jacoba Andreassona** predstavili experimentálne možnosti v ELI – laserovom centre vybudovanom v Dolných Břežanoch.

„Veľmi ma teší, že vedecký riaditeľ XFEL prof. Sergej Molodtsov skonštatoval, že každým ročníkom sme svedkami stúpajúcej vedeckej úrovne príspevkov na SFEL. Domnievam sa, že je to aj tým, že po prvýkrát získali granty aj doktorandi zo zahraničia. Veľmi pozitívne hodnotím aj možnosť doktorandov vystúpiť so svojimi vedeckými výsledkami na základe ich experimentoch na synchrotrónoch. Som presvedčený, že škola splnila všetky ciele, vytvorila

dostatočný priestor pre získanie nových poznatkov i na vytváranie spoločných projektov,“ uviedol rektor Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach a predseda organizačného výboru SFEL2018 prof. RNDr. Pavol Sovák, CSc.

„Toto podujatie považujem za veľmi užitočné s ohľadom na vzdelávanie doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov v oblasti najpokročilejšieho výskumu živej a neživej prírody. Škola je zároveň miestom stretnutia komunity vedcov venujúcej sa tomuto výskumu,“ zhodnotil Ing. Karel Saks, DrSc. z UMV SAV v Košiciach.

Viac informácií nájdete na stránke: <http://sfel.sk/2018/en/>

Kontakt pre médiá – Univerzita Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach:

Linda Babušík Adamčíková, tel.: +421(0)55 / 234 1112, mob.: +421 905 385 911, linda.babusik.adamcikova@upjs.sk